

Notat

Årlig beretning om magtanvendelse efter Servicelovens §§124-136

Grundlag for magtanvendelse

Serviceovens bestemmelser om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten bygger på den enkeltes ret til selvbestemmelse og vedrører borgere med nedsat psykisk funktionsniveau, fx demensramte eller udviklingshæmmede. Magtanvendelse skal altid være en undtagelse og må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand. Omsorgen er og skal være central, og magt skal så vidt muligt forebygges og undgås gennem en socialpædagogisk tilgang til pleje og omsorg.

Der kan opstå situationer, hvor der fx er behov for at fastholde en borger i hygiejnesituationer for at sikre borgerens værdighed, eller hvor en borger holder stramt fast i personale eller anden borger og ikke vil slippe, hvor magtanvendelse i form af kortvarig fastholdelse er nødvendigt. Personalet kan i helt særlige situationer anvende magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, når det har som formål at sikre værdighed eller undgå omsorgssvigt, fx hvis en borger udsætter sig selv eller andre for alvorlig personskaade.

Alle magtanvendelser skal indberettes til den ansvarlige myndighed (handlekommune) og det udførende tilbud skal sikre, at ledelse og medarbejdere forholder sig til episoden, herunder udarbejder plan for hvordan fremtidige magtanvendelser kan forebygges gennem tilrettelæggelse af det pædagogiske arbejde, de fysiske rammer, rutiner omkring borgerne mv.

Myndighed forholder sig konkret til alle indkomne magtanvendelser på borgere i botilbud som del af det personrettede tilsyn. Det sociale tilsyn har desuden fokus på magtanvendelser på de sociale tilbud som del af det driftsorienterede tilsyn.

Der kan gives tilladelse til magtanvendelse i nøje afgrænsede situationer:

- Afværgehjælp
- Fastholdelse m.v
- Særlige døråbnere
- Stofseler
- Brug af tryghedsskabende velfærdsteknologi
- Låsning og sikring af yderdøre og vinduer
- Flytning uden samtykke
- Kortvarig fastholdelse i personlig hygiejne-situationer
- Fastholdelse m.v. ved meget grænseoverskridende eller meget konfliktskabende adfærd

Der kan ansøges om tilladelse til magtanvendelse i de tilfælde, hvor pleje, der er absolut nødvendig, ikke kan gives, fx hvis personen modsætter sig hygiejne, og det ville være omsorgssvigt ikke at hjælpe.

Magtanvendelser 2021

Den 1. januar 2020 trådte de **reviderede regler** om **magtanvendelse** og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne i kraft. Reglerne er vedtaget af Folketinget på baggrund af et serviceeftersyn af magtanvendelsesreglerne, der blev gennemført i 2017. Det overordnede formål med bestemmelserne om magtanvendelse efter serviceloven er at øge retssikkerheden for mennesker, som på grund af en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne ikke er i stand til selv at tage vare på deres egen tilværelse, og som ikke kan give et gyldigt samtykke. Formålet med eftersynet var at sikre, at reglerne om anvendelse af magt understøtter og ikke modvirker, at personalet kan yde en værdig og omsorgsfuld indsats til borgere med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne. Eftersynet skulle samtidig sikre den enkeltes retssikkerhed med et klart regelsæt. Et tredje og væsentligt formål var at understøtte, at personalet har de nødvendige redskaber til at sikre borgerens trivsel, værdighed og udvikling.

Intentionen er samtidig at øge retssikkerheden for det personale, der arbejder med disse borgere, og som er omfattet af omsorgspligten. Det vil sige pligten til at yde omsorg, også når borgeren ikke giver sit samtykke til at modtage den omsorg, der fagligt vurderes at være nødvendig for borgerens omsorg, sikkerhed og værdighed, og hvor magtanvendelse desuden anses nødvendigt for at varetage omsorgspligten.

Med de nuværende regler for magtanvendelse er intentionen med reglerne yderligere præciseret.

Med ændringen i reglerne i servicelovens kapitel 24a og 24b, delt op. Reglerne beskrevet i kapitel 24 og 24a gælder fælles for voksne med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der er i målgruppen for magtanvendelsesreglerne.

Reglerne i servicelovens kapitel 24 a gælder kun for voksne med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, **der ikke er en konsekvens af demens** el. lign. Det kan fx være voksne med udviklingshæmning, autisme, erhvervet hjerneskade eller psykiske vanskeligheder.

Reglerne i servicelovens kapitel 24 b gælder kun for voksne med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, **der er en konsekvens af demens** el. lign.

Med de nye regler kom der ændringer af alle de eksisterende instrukser for brug af magtanvendelse i Furesø kommune, som blev præsenteret for alle ledere og relevante fagpersoner mhp. Implementering i praksis. Der var i løbet af året 2020 et forøget fokus på brugen af magt, drøftelser af forebyggelse af magtanvendelse og indberetning efter brug af magt.

Ældreområdet.

På ældreområdet har der i 2021 været 7 sager hovedsageligt angående borgere bosat på et plejehjem. Fordelt på 1 sag om akut indgreb, 6 sager vedrørende forhåndsgodkendelse til anvendelse af fastholdelse med blød sele, særlige døråbnere samt låsning og sikring af yderdøre og vinduer. Der har ingen sager været omkring flytning uden samtykke.

Der ses et fald i antallet af indberettede magtanvendelser på ældreområdet i 2021, set i forhold til tidligere år. Dette kan skyldes det øgede fokus på forebyggelse af magtanvendelse på ældreområdet med de nye regler i 2020 og dermed et øget fokus på indberetning af magtanvendelserne. Dette fokus har været et andet i 2021, hvor fokus har været rettet mod forebyggelsen af smitte med covid-19.

Opgørelse Ældreområdet

	2021	Kommentarer
Særlige døråbnere § 125	1 indberetning 1 godkendt	Den ene indberetning kunne ikke være undgået ved brug af andre virkemidler og da borger forlod plejehjemmet trods man forsøgt alle de socialpædagogiske virkemidler der fungerede hos borgeren. Ansøgningen blev godkendt. Der er givet vejledning og læring til leder/personale. Borger forlader plejehjemmet og der er derfor behov for forsinkelse, så personalet kan nå at gå med. Magtanvendelsen er givet for en periode på 12 måneder.

<p>Stofseler § 128</p>	<p>1 indberetning 1 godkendelser</p>	<p>Magtanvendelsen er godkendt for en periode af 12 måneder imens der arbejdes med socialpædagogiske virkemidler.</p>
<p>Låsning og sikring af yderdøre og vinduer § 128c</p>	<p>4 indberetninger 4 godkendelser</p>	<p>Magtanvendelsen er godkendt for en periode af 12 måneder imens der arbejdes med socialpædagogiske virkemidler.</p> <p>Borgerne har forladt boligen gennem havedør og/eller vinduerne og derfor er der behov for, de kun har en udgang fra boligen til fællesarealet og dermed kan personalet følge dem, når de gerne vil gå tur og det bliver sikkert at færdes ude.</p>
<p>Kortvarig fastholdelse i personlig hygiejne-situationer §136c</p>	<p>1 indberetninger 1 godkendelser</p>	<p>Situationen falder indenfor rammen af bestemmelserne i magtanvendelsesreglerne. Der arbejdes med socialpædagogiske virkemidler til forebyggelse af nye magtanvendelser.</p>

Flytning uden samtykke §136f	9 indberetninger 9 godkendelser 4 indstillinger 4 afgørelser	
---------------------------------	---	--

Det skal desuden understreges at selv om der ses en stigning i antallet af indberetninger sammenlignet med tidligere år, er der i 2020 kun **en** indberettet magtanvendelse, der kunne have været undgået og de forhåndsgodkendelser, der er ansøgt om - **alle** er blevet godkendt, da der i den aktuelle situation har været behov for anvendelsen af magt. Stigningen i indberetninger knytter sig også til brugen af fast vagt på ældreområdet bl.a. som konsekvens af nedsat brug af antipsykotisk medicin til borgere med demenssygdomme.

Opsamlende skal det understreges, at der er et stærkt ledelsesmæssigt fokus på de indberettede magtanvendelser. Både i forhold til at sikre den enkelte borger og i forhold til at få læring af de episoder, som opstår. Magtanvendelser kan aldrig undgås, men det er vigtigt at tilbuddene altid har forebyggelse for øje i udførelsen af omsorgs- og pædagogiske opgaver.

Det specialiserede voksenområde.

På det specialiserede voksenområde har der i 2020 været 27 indberetninger om magtanvendelse fordelt på 5 borgere. For alle borgere gælder, at de bor i botilbud uden for Furesø Kommune, og Furesø Kommune har handleforpligtigelsen. Der har ikke været indberetninger på kommunens egne botilbud.

Opgørelse Det Specialiserede Voksenområde

2020	§§	Kommentarer
------	----	-------------

<p>27 indberetninger 5 borgere</p>	<p>11 indberetninger efter § 124d, Fastholdelse i akutte situationer med nærliggende risiko for personskade</p> <p>6 indberetninger efter § 124b – fysisk guidning væk fra situation.</p> <p>2 indberetninger efter straffelovens § 13 – Nødværger</p> <p>Resterende indberetninger er sket efter forhåndsgodkendelse af magtanvendelse § 128 – beskyttelsesmidler og tryghedsskabende velfærdsteknologi</p>	<p>Alle magtanvendelser er godkendt og udført i overensstemmelse med bestemmelsen</p> <p>1 borgere står for 12 indberetninger.</p> <p>Der er fra forvaltningen særlig fokus vedr. denne borger. Antallet af indberetninger på pågældende borger er faldet med over 60 % siden 2018</p>
--	--	--